

Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote –
zariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja

PROGRAMOVÁ PONUKA NA JANUÁR 2018

AKTUÁLNE VÝSTAVY

Dieťa a jeho svet

13. 12. 2017 – 30. 4. 2018

Život dieťaťa v minulosti bol diametrálne odlišný od života dnešných detí. Oplyvňovali ho vtedajšie rodinné a spoločenské podmienky, sociálna situácia a v neposlednom rade sled praktizovaných poverových predstáv. Výstava „Dieťa a jeho svet“ predstaví život dieťaťa v tradičnom dedinskom a z časti aj v mestskom prostredí regiónu Gemer-Malohont. Prostredníctvom fotografií a zbierkových predmetov z fondov etnológia, história a archeológia je prezentované obdobie narodenia, krstu, predškolský a školský vek, detský odev, nábytok a v neposlednom rade aj hračky a hry. Súčasťou výstavy je detský kútik s hračkami.

Žijem na strome a je mi dobre

Harmonický život na strome

7. 12. 2017 – 28. 2. 2018

Výstava vznikla v spolupráci so Stredoslovenským múzeom v Banskej Bystrici a poskytne návštevníkom možnosť dozvedieť sa zážitkovou formou poznatky o rozmanitosti života na stromoch a v ich okolí. Pre dnešného človeka sú stromy niečo bežné, možno pekné a určite dôležité, ale málokto vie skutočne popísať a porozumieť dôležitosti stromov pre existenciu mnohých rastlinných, živočíšnych druhov, húb a napokon aj človeka, ako aj ich nenahraditeľnosť v globálnom ekosystéme Zeme. Rozmanitosť života na stromoch je prezentovaná na príklade piatich druhoch stromov: dub, lipa, vrbka, jedľa a jablň. Návštevník môže poznávať jednotlivých zástupcov vtákov, cicavcov a hmyzu, cez vystavené zbierkové predmety. Súčasťou výstavy je niekoľko interaktívnych prvkov, ktoré umožnia návštevníkovi zmysluplne a tvorivo stráviť čas na výstave, obohatiť si svoje vedomosti a zamyslieť nad skutočným významom stromov pre samotnú existenciu života na našej planéte.

Barnabás Holló (1865 – 1917). Sochár z Gemera-Malohontu

9. 11. 2017 – 28. 2. 2018

Výstava vznikla pri príležitosti 100. výročia úmrtia sochára a rodáka z Gemera-Malohontu Barnabása Hollóa a pozostáva z fotografickej dokumentácie exteriérových realizácií, dobových fotografií ako aj fotografií drobných plastík. Vďaka rodine Barnabása Hollóa je výstava doplnená o predmety z rodinnej pozostalosti sochára. Barnabás Holló sa narodil 16. mája 1865 v gemerskej obci Alsó-Hangony (dnes Hangony, Maďarsko). Od roku 1876 študoval na Zjednotenom protestantskom gymnáziu v Rimavskej Sobote. Svoje sochárske štúdium začal rovnako v Rimavskej Sobote pod vedením miestneho sochára Antala Martinelliho (1851 – 1917). Ako mladý, veľmi skoro stratil svojho otca a ujal sa ho gróf Alfréd Szirmay (1852 – 1900), vďaka ktorému mal možnosť študovať v Budapešti na Uhorskej kráľovskej škole dekoratívneho kreslenia a neskôr v rokoch 1889 - 1892 sa stal žiakom v kresliarskej škole významného sochára Alajosa Stróbla (1856 - 1926), ktorý ovplyvnil jeho ďalšie smerovanie a uplatnenie sa na sochárskej scéne. Do povedomia verejnosti sa dostal už v roku 1891 kedy začal pracovať na veľkolepej zákazke vytvorenia historického tzv. Széchenyiho reliéfu, znázorňujúceho založenie Uhorskej akadémie vied 3. novembra 1825, vďaka ktorému sa veľmi rýchlo stal stredobodom záujmu. Bronzový odliatok diela je osadený na fasáde budovy Maďarskej akadémie vied v Budapešti a jeho sadrový model je dnes súčasťou zbierkového fondu Gemersko-malohontského múzea. Po počiatočnom úspechu nasledovali ďalšie objednávky, prevažne veľkorozmerných exteriérových podobizní osobností z histórie, určené pre verejné priestranstvá miest ako Budapešť, Debrecen, Hajdúböszörmény, Vál, Balatonalmádi, Rožňava a iné. V Gemeri-Malohonte je zastúpený významnými dielami ako socha Mihálya Tompu na rovnomennom námestí v Rimavskej Sobote z roku 1896 (odhalená 1902) a podoba kráľa Mateja Korvína v obci Gemer z roku 1912. Barnabás Holló zomrel pomerne mladý, 2. novembra 1917 v Budapešti.

Kultúrno-výchovná aktivita k výstave

ZNÁMY – NEZNÁMY SOCHÁR V PRIESTORE EURÓPY

do 28. 2. 2018

Ide o netradičnú formu pracovného listu, v ktorom návštevník zaznačuje na mape Európy, kde všade sa Barnabás Holló počas svojho života pohyboval, kde študoval, s čím je jeho tvorba úzko spojená a kde všade sa nachádzajú jeho diela. Pri riešení úloh sa treba oprieť o textovú časť výstavy, ktorá poskytne aj faktický pohľad na jednotlivé diela, prostredníctvom prezentovaných fotografií. Výrazná časť pracovného listu je venovaná dielam sochára, ktoré sa nachádzajú v Rimavskej Sobote. Vypracovaním úlohy získa návštevník prehľadné informácie o ich životnom príbehu v chronológii. Aktivita je vhodná pre rodiny s deťmi a žiakov II. stupňa základných škôl a pre stredné školy. V prípade skupín je potrebné sa vopred nahlásiť. Kontakt: 047/ 56 32 741, lindisova@gmmuzeum.sk alebo marekova@gmmuzeum.sk.

„Malenkij robot“ (1945 - 1949)

V zajatí sovietskych lágrov.

Výstava predĺžená do 31. 1. 2018

Autorom výstavy je Vladimír Lehotai z Uzovskej Panice, ktorý k téme realizoval rozsiahly výskum a osobne navštívil miesta bývalých zajateckých táborov na území dnešnej Ukrajiny. Koniec druhej svetovej vojny (1939 - 1945) a príchod Červenej armády na územie dnešného Slovenska pre mnohých neznamenal oslobodenie. Sovietski vojaci odviekli civilných občanov nemeckého a tiež aj maďarského pôvodu z územia Maďarska a z južnej časti Československa do Sovietskeho Zväzu na tzv. „malenkij robot“, t.j. na malú robotu. No mnohí sa domov už nikdy nevrátili... Prostredníctvom výstavy návštevníci získajú informácie o živote v lágroch a o osobných príbehoch niektorých účastníkov z okolia Rimavskej Soboty. Súčasťou výstavy je premietanie dokumentárneho videofilmu *Ártatlan bűnösök. Gömöriek a szovjet lágerekben /Nevinní vinníci. Gemerčania v sovietskych lágroch/*.

PREDMET MESIACA

Drumble z hradov Širkovce – Kapla a Hodejov

V zbierkovom fonde archeológia sú evidované pre archeológiu netypické zbierkové predmety, hudobné nástroje - drumble. Jedna z prezentovaných drumblí bola objavená počas archeologického výskumu na zaniknutom hrade Širkovce – Kapla, ktorý bol vykonaný v roku 2013, pod vedením Alexandra Botoša. Druhá drumbl'a pochádza z hradu Hodejov, ktorú v roku 1962 objavil Gejza Balaša, počas archeologického výskumu hradu. Prezentované drumble pochádzajú z obdobia neskorého stredoveku až včasného novoveku (15. – 16. storočie).

Drumbl'a je lamelkový, prstom rozkmitávaný samozvučný hudobný nástroj. Skladá sa z malého otvoreného kovového rámika, ktorý býva cibulovitého alebo podkovitého tvaru. Rámik vyúsťuje do dvoch otvorených ramienok, medzi ktorými je umiestnený dlhý oceľový jazýček, ktorý prechádza osou nástroja. Pri hre na tento hudobný nástroj drží hráč drumbl'u jednou rukou tak, aby sa rovnobežné konce opierali o zuby alebo pery hráča. Jazýček drumble vyčnievajúci von z úst hráča, tak môže voľne kmitať.

Drumbl'e sa vyrábali z kovu, dreva a z kostí. Najstaršie kovové drumbl'e sa objavujú v západnej Európe už v 12. storočí. Drumbl'e sa na území Slovenska objavujú až v období neskorého stredoveku, približne od 15. storočia. Drumbl'e sa vyskytujú predovšetkým ako archeologické nálezy na stredovekých hradoch, kde sú dokladom zábavy a krátenia si dlhej chvíle hradných posádok.

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov Gemer a Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včeliniac, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, ukážky cechovej a kameninovej výroby a historického nábytku, ukážky ľudového bývania a odievania, výrobkov remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare v urona obrieho, ktorý vyhynul v 17. storočí. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Expozícia Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Moderne koncipovaná expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Prostredníctvom trojrozmerných predmetov, fotografického materiálu i audiovizuálnych prezentácií sú okrem reálií protifašistického odboja naznačené i podmienky pre jeho formovanie a dôsledky vzniku Slovenského štátu, Viedenská arbitráž či nemecká okupácia.

* * *

ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK 2018

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

Kontakt:

Gemersko-malohontské múzeum
Nám. M. Tompu 5, 979 01 Rimavská Sobota
tel.: 047/56 32 741, 56 32 730
fax: 047/56 32 730
e-mail: office@gmmuzeum.sk
Web: www.gmmuzeum.sk
Facebook: Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobota

Otváracie hodiny:

Pondelok – Piatok 8:00 – 16:00
Sobota – Nedeľa 9:00 – 17:00
(apríl – september)

Vstupné:

Dospelí – 2 €
Deti, študenti, dôchodcovia – 1 €
Deti do 6 rokov, ZŤP – zdarma